

Richtlijnconforme interpretatie van de Wet op de dierproeven

Richtlijn 2010/63 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2010 betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt, had op 10 november 2012 geïmplementeerd moeten zijn in de Wet op de dierproeven. Met ingang van 1 januari 2013 zouden de nieuwe bepalingen van kracht geworden moeten zijn. Zoals bekend is het in Nederland niet gelukt de richtlijn tijdig in de Wet op de dierproeven te implementeren. De vraag die zich daarbij opdringt, is wat dit betekent voor de werkzaamheden die de DEC's vanaf 1 januari 2013 verrichten en voor de beoordeling van dierproeven die vanaf die datum ter toetsing worden aangeboden. In het onderstaande wordt daarop ingegaan.

De richtlijn kent in artikel 64 een overgangsbepaling. Op grond daarvan worden de artikelen 36 tot en met 45 van de richtlijn niet toegepast op projecten die voor 1 januari 2013 zijn goedgekeurd en uiterlijk op 1 januari 2018 zijn afgerond. Voor projecten die voor 1 januari 2013 zijn goedgekeurd en eerst na 1 januari 2018 worden afgerond, geldt op grond van artikel 64 van de richtlijn, dat voor deze projecten een vergunning moet zijn verleend op grond van de richtlijn bij voortzetting na 1 januari 2018. Deze bepaling uit de richtlijn is in de Wet tot wijziging van de Wet op de dierproeven als overgangsbepaling opgenomen. Daarbij is echter rekening gehouden met het feit dat we in Nederland te laat zijn met de implementatie van de richtlijn. De overgangsbepaling die in de wijzigingswet is opgenomen, komt erop neer dat alle dierproeven die zijn goedgekeurd voor de inwerkingtreding van de wet tot wijziging van de wet op de dierproeven ter implementatie van de richtlijn, uitgevoerd mogen worden tot 1 januari 2018. Voor dierproeven die langer lopen dan de laatst genoemde datum zal voor 1 januari 2018 een projectvergunning moeten worden aangevraagd.

Doordat de implementatie van de richtlijn in de Wet op de dierproeven niet tijdig heeft plaats gevonden, worden in Nederland de regels van de richtlijn niet met ingang van 1 januari 2013 toegepast, zoals de richtlijn voorschrijft. De Europese Commissie zal alle landen die te laat zijn met de implementatie van de richtlijn rappelleren als de richtlijn niet tijdig is geïmplementeerd en wordt toegepast. Dit zal uiteindelijk kunnen leiden tot een ingebrekestelling. Om ervoor te zorgen dat er op dit vlak zo weinig mogelijk problemen ontstaan met de Europese Commissie, is het zaak om hoewel de regels van de richtlijn nog niet in de wet zijn geïmplementeerd, de bestaande wet al wel zoveel mogelijk richtlijnconform toe te passen. Daarmee kunnen de problemen met de Europese Commissie beperkt worden. In het hierna volgende wordt aangegeven op welke punten de Wet op de dierproeven richtlijn conform kan worden toegepast door de DEC's. In dit stuk wordt niet ingegaan op mogelijke claims die kunnen worden ingediend door verschillende partijen vanwege het niet tijdig toepassen van de richtlijn. Het valt nog te bezien of deze claims ook daadwerkelijk worden ingediend en hoe de rechter daarover zal oordelen. Overigens zij opgemerkt dat VWS de kans dat deze claims worden toegekend niet hoog inschat. De overheid heeft er geen invloed op of dergelijke claims ook daadwerkelijk worden ingediend. Er kan wel invloed uitgeoefend worden op de wijze waarop de overheid en de DEC's de wet vanaf 1 januari 2013 toepassen. Daarop wordt in het hierna volgende ingaan.

Bij de beoordeling van dierproeven kunnen naar de mening van VWS een groot deel van de criteria die zijn opgenomen in de richtlijn en die gelden voor de goedkeuring van projecten worden toegepast op de beoordeling door de DEC van dierproeven. Dat kan naar de mening van VWS grotendeels voor de artikelen 5, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 36, 37, 38, 40, eerste lid, 41 en 44 van de richtlijn. Daarnaast kunnen de volgende bepalingen van de richtlijn ook grotendeels worden toegepast door de minister en de NVWA door de corresponderende bepalingen van de wet richtlijnconform te interpreteren. Dat zal naar de mening van VWS het geval zijn voor de artikelen 20, 21, 22, 23, 24, 30, 31, 33 van de richtlijn.

Het is hierbij de bedoeling dat de bestaande wet wordt geïnterpreteerd conform hetgeen in de richtlijn staat. Dat kan alleen met de bepalingen die zich daarvoor lenen. Indien er in de wet in geheel niets vermeld is over wat de richtlijn bepaalt, dan kan de huidige wet niet richtlijnconform geïnterpreteerd worden. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de niet-technische samenvatting, de beoordeling achteraf en de vereenvoudigde administratieve procedure. Voorts is het met een richtlijnconforme interpretatie van de wet niet mogelijk de wet van toepassing te laten zijn op koppotigen, die wel onder de richtlijn vallen maar nog niet onder de wet.

Gelet op het bovenstaande wijst het Ministerie van VWS de DEC's op de noodzaak die bestaat de Wet op de dierproeven met ingang van 1 januari 2013 zoveel mogelijk richtlijnconform te interpreteren. Eventuele vragen inzake welke bepalingen van de richtlijn door middel van richtlijnconforme interpretatie van de Wet op de dierproeven reeds kunnen worden toegepast, kunnen aan het Ministerie van VWS (na 7 januari aan het Ministerie van EZ) worden voorgelegd.